

Seat No. : _____

AH-123

April-2022

M.A., Sem.- IV

508 : Sanskrit

(शुनःशेषाख्यान – मध्यम व्यायोगः)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- सूचनाओः
- (1) विभाग-Iना अध्या प्रश्नोना गुण सरभा छे.
  - (2) विभाग-Iभांथी डोईपण त्रण प्रश्नो लणो.
  - (3) विभाग-IIनो प्रश्न-9 इरुयात छे.

विभाग-I

1. नीचेनां गद्यभंडोनी अनुवाद करो :

14

(A) तस्य ह दन्ताः पेदिरे । तं होवाचापत्सत वा अस्य दन्ता यजस्व माऽनेनेति । स होवाच । यदा वै पशोर्दन्ताः पुनर्जायन्तेऽथ स मेध्यो भवति । दन्ता न्वस्य पुनर्जायन्तामथ त्वा यजा इति । तथेति ॥ तस्य ह दन्ताः पुनर्जज्ञिरे । तं होवाचाज्ञत वा अस्य पुनर्दन्ता यजस्व माऽनेनेति । स होवाच । यदा वै क्षत्रियः सांनाहुको भवत्यथ स मेध्यो भवति । संनाहं नु प्राप्नोत्वथ त्वा यजा इति ।

(B) चरैवेति चरैवेति वै मा ब्राह्मणोऽवोचत् । इति ह तृतीयं संवत्सरमरण्ये चचार । सोऽरण्याद् ग्राममेयाय । तमिन्द्रः पुरुषरूपेण पर्येत्योवाच ।

कलिः शयानो भवति, संजिहानस्तु द्वापरः ।

उत्तिष्ठंस्त्रेता भवति, कृतं संपध्यते चरन् ॥

चरैवेति चरैवेति वै मा ब्राह्मणोऽवोचत् । इति ह पञ्चमं संवत्सरमरण्ये चचार । सोऽरण्याद् ग्राममेयाय । तमिन्द्रः पुरुषरूपेण पर्येत्योवाच ।

चरन्वै मधु विन्दति चरन् स्वादुमुदुम्बरम् ॥

सूर्यस्य पश्च श्रेमाणं यो न तन्द्रयते चरन् ॥

चरैवेति चरैवेति वै मा ब्राह्मणोऽवोचत् । इति ह षष्ठं संवत्सरमरण्ये चचार ।

2. नीचेना गद्यभंडोनो अनुवाद करो : 14
- (A) तस्य ह विश्वामित्रो होताऽऽसीज्जमदग्निरध्वर्युर्वसिष्ठो ब्रह्माऽयास्य उद् गाता । तस्मा उपाकृताय नियोक्तारं न विविदुः । स होवाचजीगर्तः सौयवसिर्मह्यमपरं शतं दत्ताहमेनं नियोक्ष्यामीति । तस्मा अपरं शतं ददुः । तं स नि नियोज । तस्मा उपाकृताय नियुक्तायाऽऽप्रीताय पर्यग्निकृताय विशसितारं न विविदुः । स होवाचजीगर्तः सौयवसिः । मह्यमपरं शतं दत्ताहमेनं विशसिष्यामीति । तस्मा अपरं शतं ददुः ।
- (B) तस्य ह विश्वामित्रस्यिकशतं पुत्रा आसुः । पञ्चाशदेव ज्यायांसो मधुच्छन्दसः पञ्चाशत्कनीयांसः । तद्ये ज्यायांसो न ते कुशलं मेनिरे । ताननु व्याजहार । अन्तान्वः प्रजा भक्षीष्टेति । त एतेऽन्ध्राः पुण्ड्राः शबराः पुलिन्दा मूतिवा इत्युदन्त्या बहवो भवन्ति विश्वामित्रा दस्यूनां भूयिष्ठाः । स होवाच मधुच्छन्दाः पञ्चाशता सार्धम् ।
- यन्नः पिता संजानीते तस्मिन्तिष्ठामहे वयम् ।
पुरस्त्वा सर्वे कुर्महे त्वामन्वञ्चो वयं स्मसि ॥
3. मध्यम व्यायोग अने शुनःशेष आभ्याननी कथावस्तुनी तुलना करो. 14
4. नीचेना वाक्योने असंहर्ष समभावो : 14
- (1) पित्रोरनिष्टः कस्येदानीं प्रियः ।
(2) कथं मातुराज्ञेति । अहो गुरुशुश्रूषुः खल्वयं तपस्वी ।
(3) सदृशो ह्यास्य गर्वः ।
(4) उन्मत्तक दैवतं खल्वस्माकम् ।
5. नीचेनी टूंकनोंध लभो : 14
- (A) ईन्द्र अने रोहितनो संवाद
(B) शुनःशेषनुं पात्रालेभन
6. नीचेनी टूंकनोंध लभो : 14
- (A) मध्यमव्यायोगना त्रणु भाईओनी कुटुंबभावना
(B) भासनुं नाट्यकार तरकि मूल्यांकन करो.

7. પુરુરવા - ઉર્વશી ઉપાખ્યાન વિશે નોંધ લખો. 14
8. ઈન્દ્ર-વૃત્રાસુર ઉપાખ્યાન વિશે નોંધ લખો. 14

વિભાગ-II

9. નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો : (કોઈપણ આઠ) 8
- (1) ઐતરેય બ્રાહ્મણના રચયિતા _____ સ્ત્રીના પુત્ર હતા. (અપરા, ઈતરા, ઉત્તરા)
  - (2) પતિને _____ કહેવાયો છે. (આભૂતિ, ભૂતિ, વિભૂતિ)
  - (3) _____ પરમ વ્યોમમાં જ્યોતિ સમાન છે. (રાજા, પુત્ર, પિતા)
  - (4) ઈન્દ્ર _____ ને ઉપદેશ આપે છે. (હરિશ્ચંદ્ર, અજીગર્ત, રોહિત)
  - (5) અજીગર્તનો મધ્યમપુત્ર _____ હતો. (શુનોલાંગૂલ, શુન:શેપ, શુન:પુચ્છ)
  - (6) અગ્નિ દેવોમાં _____ છે. (દ્વિષ્ઠ, નેદિષ્ઠ, કનિષ્ઠ)
  - (7) શુન:શેપ આખ્યાનમાં _____ ખંડ છે. (ચાર, પાંચ, છ)
  - (8) અજીગર્તને _____ પુત્રો હતા. (ત્રણ, ચાર, પાંચ)
  - (9) કેશવદાસને _____ રોકે છે. (ભીમ, બ્રાહ્મણ, ઘટોત્કચ)
  - (10) પાંડવો _____ યજ્ઞમાં ભાગ લેવા ગયા હતા. (શતકુંભ, રાજસૂય, અગ્નિષ્ટોમ)
  - (11) ભાસનું ઉપનામ _____ છે. (પુષ્પમિત્ર, જળણમિત્ત, કવિકુલગુરુ)
  - (12) મધ્યમવ્યાયોગનો મુખ્યરસ _____ છે. (વીર, કરુણ, શાંત)

